

TANTÁRGYI ADATLAP

TERVEZÉS SPECIÁLIS FELHASZNÁLÓK SZÁMÁRA

BMEGT52BX4T001-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

TERVEZÉS SPECIÁLIS FELHASZNÁLÓK SZÁMÁRA

Azonosító

BMEGT52BX4T001-00

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	2
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

5

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>

Dr. Pulay Márk Ágoston	egyetemi tanársegéd	pulay.mark@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Ergonómia és Pszichológia Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.07.10.) az 580501/3/2025 iktatószámom hozott határozatával, amely érvényes 2025.07.10.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy bevezesse a hallgatókat az egyetemes tervezés (Design for All), az akadálymentes tervezés, valamint a speciális igényekre történő tervezés alapelveibe. A kurzus során áttekintjük a kapcsolódó műszaki ajánlásokat, tervezési irányelveket és technológiai megoldásokat, amelyek elősegítik olyan termékek, szolgáltatások és fizikai környezetek kialakítását, amelyek a lehető legszélesebb felhasználói kör számára hozzáférhetőek és használhatóak. A tantárgy középpontjában azok a fogalmak, módszerek és gyakorlati példák állnak, amelyek segítik a hallgatókat abban, hogy érzékenyen, tudatosan és szakmailag megalapozottan közelítsenek a különböző felhasználói igényekhez. Külön hangsúlyt kapnak a különböző fogyatékosági csoportok (pl. mozgás-, látás-, hallássérült személyek, kognitív vagy szenzoros eltérésekkel élők) jellemzői, valamint azok a speciális élethelyzetek (pl. sérülés, betegség, idősor, várandósság), amelyek szintén eltérő használati szempontokat generálnak. A hallgatók gyakorlati feladatokon keresztül sajátítják el, hogyan lehet technikai és tervezési eszközökkel a feltárt problémákat megoldani. A kurzus végére képesek lesznek egy konkrét felhasználói csoport számára olyan műszaki tartalmú javaslat kidolgozására, amely támogatja az önálló életvitelt, javítja az életminőséget, illetve hozzájárul a mindennapi tevékenységek vagy szituációk akadálymentesítéséhez.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Átfogó ismeretekkel rendelkezik az egyetemes tervezés, az akadálymentes tervezés és a speciális igényekre történő tervezés szemléletmódjáról.
2. Ezeket az ismereteket az ergonómiai tervezés szemléletébe illesztve képes értelmezni és alkalmazni.
3. Megismeri az egyes speciális felhasználói csoportok (pl. fogyatékosággal élők, átmeneti állapotban lévők, különböző életkori csoportok) jellemzőit és alapvető szükségleteit a termékhasználat, az információhoz való hozzáférés és a környezeti tényezők szempontjából.
4. Ismeri az egyetemes tervezés és az akadálymentesítés releváns szabványait és ajánlásait.

Képesség

1. Képes kapcsolatot teremteni a speciális felhasználói csoportok tagjaival, és bevonni őket az ergonómiai tervezési folyamatokba.
2. Képes az eltérő felhasználói igények azonosítására és a különbözőségek tudatos felismerésére.
3. Képes olyan komplex tervezési megoldások kidolgozására, amelyek a különféle speciális igények figyelembevételével a lehető legszélesebb felhasználói kör számára akadálymentesen hozzáférhetőek és használhatóak.

Attitűd

1. Érzékenyen reagál az emberi igényekre; gondolkodásmódját felhasználó-központú megközelítés jellemzi.
2. Nyitott a folyamatos tanulásra, széles körű és megalapozott műveltségre törekszik; interdiszciplináris érdeklődés jellemzi.
3. Rendszerszintű gondolkodás és szemléletmód jellemzi.
4. Erős kritikai és önkritikai érzékkel rendelkezik.

Önállóság és felelősség

1. Képes felhasználóközpontú módszerek és technikák gyakorlati alkalmazását kezdeményezni különböző szakmai problémák megoldására.
2. Nyitott arra, hogy szakterületének technikai, technológiai, jogi és humán vonatkozású változásait önállóan nyomon kövesse.
3. A kitűzött cél elérése érdekében önállóan és szükség esetén interdiszciplináris csoport tagjaival együttműködve képes elméleti és gyakorlati tudásának, képességeinek mozgósítására.

Oktatásmódszertan

A tantárgy oktatása előadás formájában történik, melyet esettanulmányok elemzése, gyakorlati példák feldolgozása, valamint hospitálás (megfigyelés) egészít ki speciális felhasználói igényekre szakosodott intézményekben. A kurzus során hangsúlyt kap az interaktivitás, a hallgatói reflexió és a csoportmunka.

Tanulástámogató anyagok

- Szabó Gy. (szerk.): Tervezés speciális felhasználói körök számára. DSGI kiadó Budapest 2002
- Inclusive Design: A Universal Need – Linda L. Nussbaumer (2011)
- The Design of Everyday Things – Donald A. Norman
- EN 17161:2019 – Design for All – Accessibility following a Design for All approach in products, goods and services

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A tantárgy teljesítése évközi beadandók, kiscsoportos feladatmegoldás és egy projektfeladat prezentációja alapján tört

Teljesítményértékelési módszerek

Évközi beadandó feladatok – az elméleti ismeretek alkalmazása konkrét esettanulmányokon, önálló vagy páros munkában (30%)

Kiscsoportos

projektmunka – egy speciális felhasználói csoport igényeire épülő tervezési javaslat kidolgozása és dokumentálása (40%)

Projektprezentáció

– a projekt vizuális és szóbeli bemutatása, reflektálva a Design for All és akadálymentes tervezési szempontokra (30%)

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- Évközi beadandó feladatok: 30
- Kiscsoportos projektmunka: 40
- Projektprezentáció : 30
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	89-85
Jó	84-75
Közepes	74-60
Elégéséges	59-50
Elégtelen	49

Javítás és pótlás

A pótlás a TVSz szerint elvégezhető.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

Órákon való jelenlét	46
Évközi beadandó feladatok	35
Kiscsoportos projektmunka	59
Projektprezentáció	10
Összesen	150

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.07.07-én. Érvényes 2025.07.07-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A félév során végigvett témák az alábbiak.

- 1 Speciális felhasználói csoportok bemutatása.
- 2 A segítő technológiák osztályozási rendszerének bemutatása
- 3 Rehabilitációs módszerek bemutatása
- 4 Fejlesztőpedagógiai módszerek bemutatása
- 5 Releváns prototípusgyártási additív technológiák bemutatása
- 6 Gyakorlatok
- 7 A tematikához illeszkedő intézményi hospitálás
- 8 Kiscsoportos műhelymunkák

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Ergonómia és Pszichológia Tanszék vezetője hagyja jóvá.